

**Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei
„Pentru modificarea Regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație
al Băncii Naționale a Moldovei nr.240/2013”**

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Nr. obiecțiilor/ propunerii/ recomandării	Conținutul obiecției/ propunerii/ recomandării	Argumentarea autorului proiectului
1	2	3	4	5
I. Obiecții și propuneri de ordin general				
Titlul proiectului Proiectul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei „Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate.	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	1	Titlul proiectului se va expune în conformitate cu art. 42 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, adică, se va completa cu numărul, anul și denumirea integrala a actului normativ modificat sau abrogat.	Se acceptă
		2	Cuvintele „și completarea” se vor exclude. Or, potrivit art. 62 din Legea nr. 100/2017, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Obiecția este valabilă și pentru pct. 1.	Se acceptă
Clauza de adoptare	Ministerul Justiției al		Clauza de adoptare se va revizui potrivit art. 16 alin. (2) din Legea nr. 100/2017, conform căruia	Se acceptă

În temeiul art.5 alin.(1) lit. d), art.11 alin.(1), art.27 alin.(1) lit.c) și art.44 lit. a) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 297-300, art. 544), cu modificările și completările ulterioare, art.4 alin. (1) și art.80 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434-439, art. 727), cu modificările și completările ulterioare, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei... .	Republicii Moldova	3	actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sunt emise sau aprobate. Astfel, referința la Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei se va exclude.	Potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, organele de conducere ale Băncii Naționale sunt Consiliul de supraveghere și Comitetul executiv. În acest context, considerăm necesar să fie indicat în clauza de adoptare articolul din Legea nr. 548/1995 (art.27 alin.(1), lit.c)), care prevede că aprobarea actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei ține de competențele/atribuțiile Comitetului executiv.
La proiectul hotărârii	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	4	În tot textul proiectului, la indicarea numărului și datei de emiteră a actului normativ se va ține cont de art. 42 alin. (5) din Legea nr.100/2017, conform căruia, după adoptarea, aprobarea sau emiteră actului normativ, denumirea se completează cu un <u>număr de ordine</u> , ca element de identificare, <u>la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta</u> .	Se acceptă
II. Obiecții și propuneri la articolele/punctele din proiect				
La proiectul hotărârii	BC „Moldindconbank” S.A.	5	Pe parcursul proiectului hotărârii, se utilizează sintagmele „acționari cu dețineri calificate ale băncii”, „acționarii deținerilor calificate” și „acționari cu dețineri calificate”. Propunem revizuirea acestor sintagme prin utilizarea unei	Se acceptă

			forme unice a acesteia în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.		
	BC „Moldindconbank” S.A. Ministerul Justiției Republicii Moldova	al	6	Pe parcursul proiectului hotărârii și în cadrul regulamentului în vigoare, se utilizează sintagmele „termen rezonabil”, „timp util”, „prompt” și „fără întârziere”. Propunem concretizarea sintagmelor respective, pentru evitarea interpretărilor și claritatea prevederilor.	Se acceptă
La pct.1					
subpct.1) <i>(subpct.2) din proiectul actual)</i> 1) La punctul 1 textul „și are ca scop protejarea intereselor băncii, ale clienților ei, prevenirea situațiilor de conflict de interese, limitarea riscurilor de concentrare a expunerilor băncii față de persoanele afiliate” se substituie cu textul „și cerințe minime cu privire la politicile și practicile de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate. Scopul prezentului regulament este protejarea intereselor băncii, ale clienților ei, prevenirea situațiilor de conflict de interese și limitarea riscurilor de concentrare a expunerilor băncii față de persoanele afiliate.	Ministerul Justiției Republicii Moldova	al	7	Ultima propoziție, referitoare la scopul regulamentului propunem a fi exclusă, deoarece ține de conținutul notei informative.	Se acceptă
subpct.2) lit.a) <i>(subpct.3) lit.a) din proiectul actual)</i> textul „persoanele afiliate unei alte persoane - persoanele prevăzute în noțiunea de „afiliate unei alte persoane”	Ministerul Justiției Republicii Moldova	al	8	Propunem reformularea subpunctului, astfel încât să se excludă definiția „persoanele afiliate unei alte persoane”, deoarece în continuare este reglementat în mod exhaustiv care sunt persoanele afiliate altor persoane.	Se acceptă

<p>din art.3 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995.” se substituie cu textul: „persoanele afiliate unei alte persoane – persoanele prevăzute în noțiunea de „afiliată a unei alte persoane” din art.3 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.</p> <p>În sensul literei a) din această noțiune, următoarele persoane care dețin funcții-cheie, se consideră persoane afiliate băncii:</p>	<p>BCR Chișinău S.A.</p>	<p>9</p>	<p>Propunem de a dezvălui noțiunea conducătorii structurilor organizatorice <u>responsabile de creditare</u> pe principalele segmente de creditare, ce se are în vedere sub <u>responsabile de creditare</u>: avizarea notei de acordare a creditelor prezentată către organul de aprobare sau nemijlocit organul/entitatea/comitetul care aprobă acordarea creditelor.</p> <p>Se includ în noțiunea conducătorii structurilor organizatorice <u>responsabile de creditare</u> și subdiviziunile care ulterior monitorizează activitatea de creditare?</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Nu este necesară dezvăluirea noțiunii, deoarece din prevederea redactată reiese clar că persoane afiliate băncii se consideră conducătorii structurilor responsabile de activitatea de creditare <u>care raportează direct unui membru al organului executiv.</u></p> <p>Categoriile persoanelor care dețin funcții-cheie din proiectul hotărârii vor fi corelate cu cele determinate în Regulamentul nr.292/2018.</p>
<p>contabilul-șef, directorul financiar ai băncii/sucursalei băncii din alt stat; conducătorii celor mai mari sucursale ale băncii ale căror active constituie cel puțin 25% din totalul activelor pe bancă în decursul a douăsprezece luni consecutiv; conducătorii structurilor organizatorice responsabile de creditare pe principalele segmente de creditare - persoane fizice și/sau persoane juridice și care raportează direct unui membru al organului executiv;</p> <p>conducătorul funcției de audit intern;</p> <p>conducătorul funcției de administrare a riscurilor;</p> <p>conducătorul funcției de conformitate.;</p>	<p>BC „Moldindconbank” S.A.</p>		<p>În mod general, activitatea multor structuri ale băncii și, de regulă, a tuturor sucursalelor, privește activitatea de creditare. În scopul eliminării neclarităților, propunem reformularea sintagmei „structurilor organizatorice” cu „subdiviziunile independente ale oficiului central al băncii”.</p> <p>Unele categorii de persoane care dețin funcții-cheie și care se consideră persoane afiliate băncii nu se regăsesc în proiectul Regulamentului cu privire la cerințele față de membrii organului de conducere al băncii și al societății financiare holding sau holding mixte, conducătorii sucursalei unei bănci din alt stat, persoanele care dețin funcții-cheie și față de lichidatorul băncii în proces de lichidare.</p>	
<p>textul „gradul III” se substituie cu cuvintele „gradul întâi și doi”;</p>		<p>10</p>	<p>În legătura cu propunerea de a substitui textul „gradul III” cu cuvintele „gradul întâi și doi”, propunem excluderea cuvintelor „până la”.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>(din regulamentul: „În sensul literei g) din această noțiune, se consideră persoane aflate “în alt gen de relații” cel puțin următoarele persoane:... ”)</p>	<p>BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A.</p>	<p>11</p>	<p>După înlocuirea textului „afiliate unei alte persoane” din art.3 din Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21.07.1995 cu textul nou propus, este confuză referința la litera g) din „această noțiune”. În scopul evitării confuziei de</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Referința este corectă, deoarece potrivit lit.g) din definiția „afiliată a unei alte persoane”, expusă la art.3 din Legea</p>

			interpretare a prevederii date, considerăm necesar a verifica corectitudinea nominalizării literei „g” în textul „În sensul literei g) din această noțiune, se consideră persoane aflate „în alt gen de relații” cel puțin următoarele persoane”.	202/2017 privind activitatea băncilor, prin reglementările sale, BNM determină, prin actele sale normative, genurile de relații dintre persoane, altele decât relațiile de muncă și civile.	
subpct.2) lit.c) (subpct.3) lit.c) din proiectul actual) c) subpunctul 3) se exclude;	Ministerul Justiției Republicii Moldova	al	12	La lit. c), cuvântul „exclude” se va substitui cu cuvântul „abrogă”, or, conform regulilor tehnicii legislative, în cazul suprimării elementelor structurale ale actului normativ, în proiectele actelor normative de modificare a acestora se folosesc cuvintele „se abrogă, iar pentru omiterea anumitor cuvinte, propoziții, fraze sau texte, se folosesc cuvintele „se exclude”. Obiecția este valabilă și pentru cazurile similare din proiect (ex: subpct. 3), 11), 16) ș.a.).	Se acceptă
subpct.5) (subpct. 6) din proiectul actual) 5) La punctul 6 propoziția a treia va avea următorul cuprins: „Banca nu va încheia tranzacții de creditare cu persoanele la care nu poate fi stabilită și verificată lipsa sau existența afilierii cu banca.”;	Ministerul Finanțelor Republicii Moldova	al	13	Pornind de la prevederile art. 80 alin. (8) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, termenul de „tranzacții cu persoane afiliate băncii” presupune nu doar tranzacțiile de creditare, dar și tranzacții aferente vânzării unor active, efectuării investițiilor în valori mobiliare etc. În acest context, propunem excluderea textului „de creditare” din prevederile de modificare a pct. 6 din regulament.	Se acceptă
subpct.6) 6) Punctul 11 se completează cu cuvintele „ , cu excepția funcționarilor băncii”;	B.C.,VICTORIA BANK” S.A. Ministerul Finanțelor Republicii Moldova		14	Propunem completarea pct.11 și 12 din Regulament cu cuvintele „cu excepția funcționarilor băncii care nu sunt afiliați băncii”, asigurând astfel utilizarea aceluiași text ca și în cadrul pct.5 și 7 din regulament. Termenul de „funcționari ai băncii” presupune toți angajații unei bănci, printre care se includ și persoanele cu funcții de conducere ale acesteia. Conform definițiilor din proiect, unele persoane cu funcții de conducere pot fi calificate drept persoane	Comentariu Modificarea propusă la pct.11 din regulament a fost exclusă din proiectul hotărârii. Banca trebuie să accepte depozite/obține împrumuturi de la persoanele neafiliate, inclusiv de la funcționarii băncii, în condiții egale.

			afiliate băncii. Totodată, art. 80 alin. (1) din Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor prevede că banca nu poate acorda credite sau efectua tranzacții cu persoanele afiliate băncii dacă astfel de credite se acorda sau astfel de tranzacții se efectuează în condiții mai avantajoase decât cele prevăzute pentru persoanele care nu sunt afiliate băncii. În vederea excluderii riscului de interpretare eronată a prevederilor pct. 6) al proiectului, conform căruia persoanele afiliate, care reprezintă funcționari ai băncii, pot efectua depuneri și obține împrumuturi în alte condiții decât persoanele neafiliate, propunem substituirea sintagmei „funcționarilor băncii” cu sintagma „funcționarilor băncii care nu sunt calificați drept persoane afiliate acesteia”.	
<p>subpct.7) și 8)</p> <p>7) Punctul 14 va avea următorul cuprins: „14. O bancă nu poate să înregistreze, luând în considerare efectul diminuării riscului de credit în conformitate cu prevederile <i>capitolelor VII-X din Regulamentul nr. _____ din _____ 2018 cu privire la expunerile mari</i>, o expunere față de o persoană afiliată și/sau un grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii a cărei valoare depășește 10% din capitalul eligibil al băncii.”;</p> <p>8) Punctul 15 va avea următorul cuprins: „15. Suma agregată a expunerii băncii față de persoanele afiliate și/sau grupurile de clienți aflați în legătură cu persoanele afiliate băncii, luând în considerare efectul diminuării riscului de credit în conformitate cu prevederile <i>capitolelor VII-X din Regulamentul nr.</i></p>	BC „MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	15	<p>Pentru asigurarea unei sinergii cu prevederile din instrucțiunile COREP în conformitate cu abordarea standardizată, propunem expunerea punctului 14 în următoarea redacție: „O bancă nu poate să înregistreze, luând în considerare efectul diminuării riscului de credit în conformitate cu prevederile capitolelor VII-X din Regulamentul nr. ___/2018 cu privire la expunerile mari <u>și după diminuarea cu reducerile pentru pierderi la credite și provizioanelor la angajamente condiționale</u>, o expunere față de o persoană afiliată și/sau un grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii a cărei valoare depășește 10% din capitalul eligibil al băncii.”.</p> <p>Propunem expunerea punctului 15 în următoarea redacție: „Suma agregată a expunerii băncii față de persoanele afiliate și/sau grupurile de clienți aflați în legătură cu persoanele afiliate băncii, luând în considerare efectul diminuării riscului de credit în conformitate cu prevederile capitolelor VII-X din Regulamentul nr. ___/2018 cu privire la expunerile</p>	<p>Comentariu</p> <p>În scopul calculării valorii expunerilor „mari”, o bancă poate utiliza „valoarea ajustată integral a expunerii” (E*) calculată în conformitate cu Regulamentul nr.112/2018 cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci, care include ajustările specifice și filtrul prudențial. Totodată, conform pct.5 din Regulamentul nr.111/2018 cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate, <u>valoarea expunerii este valoarea contabilă rămasă după ce au fost aplicate ajustări specifice pentru riscul de credit în conformitate cu actul normativ al BNM aferent calculului de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit, ajustări de valoare suplimentare,</u></p>

<p>din __ 2018 cu privire la expunerile mari nu trebuie să depășească 20% din mărimea capitalului eligibil al acestei bănci.”;</p>			<p>mari și după <u>diminuarea cu reducerile pentru pierderi la credite și provizioanelor la angajamente condiționale</u>, nu trebuie să depășească 20% din mărimea capitalului eligibil al acestei bănci.”.</p>	<p><u>precum și diminuată cu alte reduceri ale fondurilor proprii aferente elementului de activ în conformitate cu actul normativ al BNM aferent fondurilor proprii ale băncilor și cerințelor de capital, care includ și reducerile pentru pierderi la credite și provizioanele la angajamentele condiționale.</u></p>
<p>subpct.9) Se completează cu punctul 15¹ cu următorul cuprins: „15¹. În cazul persoanelor calificate ca fiind persoane afiliate băncii, ca urmare a prezumării de către Banca Națională a Moldovei și înscrise în registrul persoanelor afiliate băncii conform punctului 26, limitele maxime prevăzute la punctele 14 și 15 sunt aplicate față de aceste persoane individual, fără a lua în calcul grupul de clienți aflați în legătură cu acestea.”;</p>	<p>BCR Chișinău S.A.</p>	<p>16</p>	<p>Propunem de a reformula, având în vedere că pentru punctul 15 limitele maxime nu pot fi calculate individual deoarece se refera la total expunere față de persoanele afiliate.</p>	<p>Comentariu Pct.15¹ a fost exclus din proiect.</p>
<p>subct.10) (subpct 9) din proiectul actual) 10) Punctul 16¹ va avea următorul cuprins: „16¹. În cazul în care limitele prevăzute la punctele 14 și/sau 15 sunt încălcate concomitent și Banca Națională a Moldovei își exercită competențele prevăzute la art.139 alin.(3) lit.n) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, fondurile proprii se vor deduce cu suma celei mai mari depășiri”;</p>	<p>„FinComBank” S.A.</p>	<p>17</p>	<p>Punctul 16¹ propunem să fie completat cu textul „ce depășește limitele stabilite la punctele respective” pentru excluderea tratărilor diferite și utilizare la diminuare a sumei întregi a expunerii, și nu doar a depășirii.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>subpct.11)</p>				

<i>(subpct.10) lit.a) și b) din proiectul actual)</i>				
11) La punctul 17: la primul alineat cuvintele „următoarelor tranzacții” se substituie cu textul „tranzacțiilor cu o persoană afiliată și/sau cu persoanele unui grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii a căror sumă cumulativă nu depășește echivalentul a 1 mil.lei”;	„FinComBank” S.A.	18	Nu este clar dacă suma - limită în mărimea de 1 mln. lei se aplica pentru tranzacția unică care urmează sa fie aprobată sau pentru expunerea totală existentă plus tranzacția nouă. În plus noțiunea de tranzacție se referă nu doar la operațiuni care duc la formarea sau majorarea expunerii totale, dar și la operațiuni cu conturi, inclusiv curente. Propunem păstrarea din versiunea regulamentului actual lit. a) și b) a punctului dat, referitor la tranzacții care nu duc la majorarea expunerii și invers.	Se acceptă parțial Prevederea a fost expusă în redacție nouă pentru a face claritate, concomitent, aceasta include și propunerea băncii.
	BC „Moldindconbank” S.A.	19	Punctul 17 se referă la procedura de aprobare și raportare a tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii (inclusiv tranzacțiile altele decât creditele). Propunem excluderea sintagmei „și/sau cu persoanele unui grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii”. Nu exista temei legal și practic este imposibil ca băncile să obțină informații despre persoanele aflate în legătură cu fiecare persoană afiliata băncii (în special de la persoanele care nu beneficiază de credite în cadrul băncii și sunt afiliate băncii conform lit.f) din noțiunea de „afiliată a unei alte persoane” din art.3 din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor.	Comentariu Potrivit art.80, alin. (3) din Legea 202/2017, tranzacțiile băncii cu persoanele afiliate se supun unor condiții, limite și restricții stabilite de BNM. Astfel, regulamentul ce ține de expunerile băncii față de persoanele sale afiliate stabilește anumite limite față de expunerile băncii aferente persoanelor date, care urmează a fi aprobate de către organul respectiv al băncii. Totodată, din perspectiva influenței (legături financiare sau de proprietate comună, managementul sau oricare combinație a acestora) persoanei afiliate de către persoanele aflate în legătură cu aceasta, limitele în cauză se referă atât la expunerea totală a băncii față de o persoană afiliată, cât și la grupul de persoane aflate în legătură cu persoana afiliată băncii. Aceasta se explică prin faptul că mărimea expunerii băncii trebuie să

				reflecte pierderea maximă posibilă în urma eșecului acestora.
		20	Nu este clară procedura de determinare a sumei cumulative a tranzacțiilor unei persoane afiliate banal si/sau a persoanelor unui grup de clienți aflați în legătură cu persoana afiliată băncii, pentru a stabili de competența cărui organ de conducere ține aprobarea acestora. Conform redacției propuse, banca urmează să cumuleze toate tipurile de tranzacții (credite, depozite etc.) pentru a stabili dacă suma depășește sau nu limita prevăzută.	Se acceptă
		21	Propunem la pct.17 substituirea sintagmei „persoană afiliată” cu sintagma „persoană afiliată băncii”.	Se acceptă
la alineatul patru textul „în suma de până la 1 mil.lei” se substituie cu textul „în suma ce nu depășește echivalentul sumei a 1 mil.lei”;	Ministerul Justiției Republicii Moldova	al 22	La subpct. 11) se va revedea numerotarea alineatelor, deoarece referința la alineatul patru este eronată. Similar se va revedea și subpct. 16) lit. a).	Se acceptă
subpct.13 13) Punctul 22 va avea următorul cuprins: „ 22. Banca Națională a Moldovei, în cadrul activității de supraveghere, în virtutea naturii relațiilor și a tranzacțiilor cu banca, precum și justificării economice a acestora, utilizând una sau mai multe din caracteristicile prevăzute în anexa nr.1 la prezentul regulament, în baza deciziei comitetului executiv, poate prezuma anumite persoane ce dispun de credite ca afiliate băncii, conform definiției stipulate la art.3 din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. Utilizarea de către	B.C.,ENERGBA NK”S.A.	23	Textul „utilizând una sau mai multe din caracteristicile prevăzute în anexa nr.1” de a substitui cu textul „utilizând trei sau mai multe din caracteristicile prevăzute în anexa nr.1”. Consideram, că un indiciu indirect nu poate fi relevant și semnificativ pentru identificarea afilierii.	Nu se acceptă Nu este oportună propunerea, deoarece la utilizarea caracteristicilor se va ține cont nu numai de cantitatea, dar și de esența acestora, astfel încât să se asigure realizarea obiectivului urmărit în procesul de supraveghere - minimizarea riscurilor aferente activității băncii, inclusiv rezultate din activitatea de creditare a băncii.

Banca Națională a caracteristicilor prevăzute în anexa nr.1 are drept scop identificarea tranzacțiilor care au un posibil tratament preferențial și nu reflectă interesul băncii.”;				
<p>subpct.15) (<i>subpct.17) din proiectul actual</i>)</p> <p>15) se completează cu punctele 29, 30 și 31 cu următorul cuprins:</p> <p>„...30. Băncile notifică Banca Națională a Moldovei despre dispariția caracteristicilor care au stat la baza calificării de către Banca Națională a Moldovei ca persoană afiliată băncii și/sau despre rambursarea de către acestea a datoriei față de bancă și/sau trecerea datoriei acestora la căderi/pierderi. Notificarea va conține probe care atestă situațiile menționate mai sus.”</p>	BC „Moldindconbank” S.A.	24	Propunem stabilirea modalității în care băncile urmează să notifice Banca Națională a Moldovei despre survenirea situațiilor menționate la pct.30.	<p>Comentariu</p> <p>Notificarea este o acțiune prin care se comunică (se aduce la cunoștință) în mod oficial <i>în scris</i> în scopul informării și anume a Băncii Naționale a Moldovei despre acțiunile băncii menționate în acest punct sau despre situațiile care au condus la dispariția caracteristicilor. Respectiv, nu este necesară stabilirea unei modalități speciale de notificare a Băncii Naționale a Moldovei. Totodată, băncile vor ține cont că notificarea va conține probe care vor atesta dispariția caracteristicilor.</p> <p>Prevederea a fost expusă în redacție nouă, pentru a face claritate.</p>
<p>subpct.16) (<i>subpct.18) din proiectul actual</i>)</p>				
<p>lit.a)</p>				
<p>la punctul 1: subpunctul 1) va avea următorul cuprins: „1)Exclusivitate: tranzacțiile efectuate de către debitor nu sunt justificate din punct de vedere economic;”;</p>	„FinComBank” S.A.	25	Propunem următorul cuprins: „tranzacțiile, legate de modificarea expunerii față de bancă, efectuate de către debitor nu sunt justificate din punct de vedere economic”, având în vedere că „tranzacție” se poate referi la orice operațiune efectuată cu banca.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Banca Națională a Moldovei în procesul de prezumare poate analiza și alte tranzacții, nu doar cele care formează expuneri.</p>
	BC „MOBIASBANC		Considerăm implementarea acestui punct imposibilă, deoarece evaluarea și justificarea tranzacțiilor efectuate de către debitor din punct de	<p>Comentariu</p> <p>Orice tranzacție este efectuată cu un scop anumit, adică are o destinație în</p>

	Ă – Groupe Societe Generale” S.A.		vedere economic presupune aplicarea unei aprecieri subiective, fără criterii clare de analiză, deci care poate fi interpretată diferit. Respectiv, propunem punctul respectiv de revizuit sau de exclus.	baza căreia se poate deduce conținutul faptei economice, care, la rândul ei, poate fi utilizată pentru justificarea operațiunii.
subpunctul 2) va avea următorul cuprins: „2) Dependență economică: fluxurile viitoare de numerar preconizate a fi înregistrate de o persoană urmare activității desfășurate, nu sunt proporționale mijloacelor bănești necesare achitării, conform relațiilor contractuale privind datoriile aferente creditelor primite de la bancă; persoana acționează preponderent ca reprezentant al băncii sau al persoanelor afiliate băncii; persoana face parte dintr-un grup de debitori aflați în legătură, cărora banca le acordă credite semnificative în raport cu activitatea acestuia/ acestora; persoana face parte dintr-un grup de clienți aflați în legătură, iar gajul pentru creditele acestora este depus de o persoană afiliată băncii;”;	„FinComBank” S.A.	26	Propunem după cuvintele „fluxurile viitoare de numerar” de completat cu următorul text „prezentate la etapa de analiza a posibilități de acordare a creditului”, pentru concretizarea etapei la care se referă.	Comentariu Situția financiară a debitorului băncii, inclusiv fluxurile viitoare de numerar, se monitorizează în mod continuu de către bancă în vederea determinării posibilității debitorului de a achita datoriile față de bancă.
			Propunem sa fie eliminat cuvântul „acestuia”, astfel textul punctului va fi „persoana face parte dintr-un grup de debitori aflați în legătura, cărora banca le acordă credite semnificative în raport cu activitatea acestuia/ acestora”, astfel permițând băncii creditarea startupurilor fără riscul calificării acestora drept persoanele afiliate băncii.	Se acceptă
	BC „MOBIASBANC Ă – Groupe Societe Generale” S.A	27	Modificările propuse la subpunctul 2) le considerăm imposibil de implementat, deoarece pot fi declarate doar de persoana în cauză, banca nefiind în stare să obțină astfel de informații. Propunem punctul respectiv de revizuit sau de exclus.	Comentariu În contextul cunoașterii debitorului, informația respectivă trebuie să fie acumulată de către bancă și să fie obținută în cadrul procesului de creditare a persoanelor.
subpunctul 3) în alineatul al doilea (<i>lit.a</i>) din proiectul actual) textul „sau la o adresă asemănătoare (fizică sau virtuală), aceeași reședință” se substituie cu textul „fizică și/sau dispun de adrese virtuale asemănătoare”;	BC „MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	28	Propunem completarea alineatului al doilea cu textul „cu excepția cazurilor când serviciile de externalizare sunt furnizate de compania terță către un număr larg de clienți”. Această excepție se impune prin existența companiilor specializate într-un anumit domeniu, care deservește și alți clienți decât banca și eventualul debitor al băncii.	Se acceptă

	BC „MOBIASBANCĂ – Groupe Societe Generale” S.A	29	Ținem să menționăm că într-o clădire pot să-și desfășoare activitatea mai mulți agenți economici, care în activitatea lor zi de zi nu se intersectează unul cu altul, dar au aceeași adresă juridică. Respectiv, considerăm acest criteriu nerelevant, urmând a fi exclus.	Comentariu Banca Națională a Moldovei, în cadrul activității de supraveghere, utilizând caracteristicile din anexă nr.1 la regulamentul, nu califică în mod automat ca afiliate persoanele respective, dar în corespundere cu pct. 22, în virtutea naturii relațiilor și a tranzacțiilor cu banca, precum și a justificării economice a acestora, utilizând una sau mai multe din caracteristicile prevăzute în anexă.
în alineatul al treilea (<i>lit.b</i>) din proiectul actual) cuvintele „și contabile” se exclud;	BCR Chișinău S.A.	30	Propunem excluderea din alineatul al treilea a cuvintelor „IT și contabile”.	Se acceptă parțial Proiectul de modificare a regulamentului prevede excluderea cuvântului „contabile”. Referința la IT nu poate fi exclusă din motivul păstrării unei clarități în procesul de aplicare a acestei caracteristici.
în alineatul al cincilea (<i>lit.d</i>) din proiectul actual) cuvintele „angajează un consilier pe probleme juridice în comun cu banca sau” se exclud;...	BC „MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	31	Propunem completarea după sintagma „reprezentă legal” cu „(cu excepția cazurilor când furnizarea a astfel de servicii reprezintă genul de activitate al persoanei afiliate)”, deoarece considerăm că nu trebuie neglijate cazurile când aceste servicii reprezintă sursa de venit/genul principal de activitate al persoanei afiliate băncii.	Se acceptă
subpunctul 4) ...alineatul al patrulea va avea următorul cuprins (<i>lit.c</i>) din proiectul actual): „persoana nu dezvăluie băncii informații cu privire la relațiile sale cu banca și/sau cu persoanele afiliate băncii, inclusiv informații ce țin de administrarea	„FinComBank” S.A.	32	La subpunctul 4) alineatul al patrulea, solicităm să concretizați sintagma „inclusiv informații ce țin de administrarea datoriei”.	Se acceptă
	BC „MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.		Propunem expunerea alineatului patru în următoarea redacție: „persoana nu dezvăluie informații cu privire la structura de proprietate și beneficiarul efectiv a acesteia, chiar și atunci când	Comentariu Propunerea băncii îngustează aria de aplicare a caracteristicii date prin

<p>datoriei, de structura de proprietate a persoanei și de beneficiarul efectiv a acesteia, chiar și atunci când aceste informații sunt solicitate de către Banca Națională a Moldovei;”...;</p>			<p>aceste informații sunt solicitate de către Banca Națională a Moldovei”.</p> <p>Conform legislației în vigoare, Banca Națională a Moldovei nu poate impune furnizarea datelor financiare într-o formă specifică de către debitorii băncilor, iar companiile pot considera ca informație confidențială anumite detalii financiare aferente deservirii datoriei (surse principale venituri, clienți, investiții etc.).</p>	<p>eliminarea informațiilor ce țin de administrarea datoriei pe care banca trebuie să le obțină pentru gestionarea eficientă în sensul minimizării riscului de credit rezultat din activitatea desfășurată. În acest context, opinăm că banca, potrivit pct. 9 din Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, la evaluarea creanțelor, trebuie să țină cont de mai multe aspecte aferente contrapărților, inclusiv de situația financiară curentă; capacitatea de plată a contrapărții bazată pe evoluția istorică financiară și pe estimările viitoare ale fluxului mijloacelor bănești etc., fapt ce presupune obținerea de către bancă a informației necesare în acest sens.</p>
<p>lit. b)</p>				
<p>la punctul 2: subpunctul 1) ...în alineatul al treilea (<i>lit.b</i>) din proiectul actual) cuvintele „declarate la contractarea creditului” se substituie cu cuvintele „stabilite la contractarea creditului și/sau banca nu deține informații privind utilizarea mijloacelor financiare aferente creditului”;...</p>	<p>BC „Moldindconbank ” S.A.</p>	<p>33</p>	<p>Ar fi oportună stabilirea unor limite minime pentru anumite tipuri de credite pentru care nu este necesară deținerea informațiilor privind utilizarea mijloacelor financiare aferente creditului (de ex: creditele de consum până la 100 000).</p>	<p>Comentariu În corespundere cu prevederile Regulamentul cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, la acordarea creditelor, banca trebuie să țină cont de utilizarea mijloacelor financiare din perspectiva veniturilor viitoare ale contrapărții, în vederea determinării posibilității acesteia de a achita la timp datoria față de bancă.</p>
<p>subpunctul 2) alineatul al doilea (<i>lit.a</i>) din proiectul actual) va avea următorul cuprins:</p>	<p>BC „MOBIASBANC Ă – Groupe</p>		<p>Menționam că în cazurile descrise, banca nu dispune de informațiile necesare pentru tratarea afilierii persoanelor. În cazuri când clientul nu prezintă documentația necesară pentru acordarea</p>	<p>Comentariu Această caracteristică poate fi aplicată în cazurile în care banca, deși persoana nu a prezentat documentele necesare</p>

<p>„nu există documente disponibile cu privire la tranzacția ce ține de acordarea creditului sau documentele nu corespund cerințelor reglementărilor interne ale băncii (inclusiv lipsa/insuficiența documentelor);”; alineatul al treilea (<i>lit. b</i>) din proiectul actual) va avea următorul cuprins: „forma legală a tranzacției nu reprezintă sensul ei economic și/sau documentele disponibile nu reprezintă caracteristicile reale și esența economică a tranzacției”;</p>	<p>Societe Generale” S.A</p>	<p>34</p>	<p>serviciilor, banca nu intră în relații cu așa gen de clienți. În acest caz, banca aplică acțiuni corespunzătoare, care nu pot fi asociate prin principiul de afiliere.</p>	<p>pentru acordarea serviciilor, totuși intră în relații cu așa gen de clienți.</p>
<p>subpunctul 3) ...în alineatul al optulea (<i>lit.e</i>) din proiectul actual) cuvântul „individuale” se exclude și se completează cu textul „cu caracteristici similare sau nu există o justificare economică rezultată din totalul relațiilor comerciale între bancă și debitor/contraparte”;...</p>	<p>Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova</p>	<p>35</p>	<p>În alineatul al optulea propunem substituirea textului „se exclude și se completează” cu textul „se substituie”, în scopul asigurării clarității prevederilor ce se impun modificărilor.</p>	<p>Comentariu Prevederea a fost expusă în redacție nouă, pentru a face claritate.</p>
<p>în alineatul al nouălea (<i>lit. f</i>) din proiectul actual) după cuvintele „corespunde genului” se completează cu cuvintele „și volumului”;...</p>	<p>BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.</p>	<p>36</p>	<p>Propunem excluderea alineatului al nouălea întrucât nu există norme prestabilite privind numărul de angajați și volumul afacerii. De asemenea, acest criteriu neglijează cazurile când o companie poate utiliza servicii de externalizare/contracte de prestare servicii în schimbul contractelor de muncă, fapt ce aduce anumite optimizări fiscale.</p>	<p>Comentariu Caracteristica respectivă urmează a fi aplicată, pornind de la specificul activității contrapărții și/sau din perspectiva scopului tranzacției. Totodată, e de menționat că această caracteristică nu interferează cu cazurile de utilizare a serviciilor de externalizare sau contractare de prestare a serviciilor.</p>
<p>subpunctul 4) ...în alineatul al treilea (<i>lit.a</i>) din proiectul actual) cuvintele „scopului activității debitorului și” se exclude;...</p>	<p>BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.</p>		<p>Propunem completarea alineatului trei cu lista indicatorilor ce vor fi utilizați de Banca Națională a Moldovei la evaluarea „capacității debitorului de a genera flux de numerar pentru achitarea împrumutului”. Furnizarea unei liste de indicatori</p>	<p>Nu se acceptă Regulamentul stabilește norme obligatorii de aplicare pentru bănci și nu pentru Banca Națională a Moldovei. Menționam, că lista indicatorilor poate</p>

		37	este necesară pentru a asigura integrarea acestora în procesul de aprobare și monitorizare, astfel încât eventualele abateri de la normele Băncii Naționale a Moldovei să fie făcute conștientizând riscul unei posibile prezumții de afiliere. Analogic, considerăm necesară completarea alineatelor doi și trei din subpct. 5) din regulament cu lista indicatorilor financiari ce vor fi utilizați de Banca Națională a Moldovei la evaluarea faptului că „împrumutul nu poate fi rambursat în termenele și forma necesară, ținând cont de bonitatea debitorului și sursele de venituri de care dispune” și „împrumutul nu poate fi rambursat în termenele și forma necesară, ținând cont de veniturile generate de împrumutul investit de debitor”, precum și preferabil cu un set de limite ce urmează a fi aplicate.	fi stabilită de bancă în fiecare caz aparte, pornind de la condițiile concrete ale fiecărei situații și în baza informațiilor deținute de bancă în cadrul examinării contractelor și a genului de activitate a fiecărui debitor. La rândul său, organul de supraveghere va aplica raționamente în fiecare caz aparte.
subpunctul 5) ...alineatul al patrulea (<i>lit.c</i>) din proiectul <i>actual</i>) va avea următorul cuprins: „ratingul intern stabilit de bancă cu privire la împrumutul acordat de către bancă (sau calitatea investiției)/tranzacției) este sub nivelul minim acceptabil de bancă;	BCR Chișinău S.A.	38	Propunem de a reformula, având în vedere că ratingul ar trebui să fie stabilit debitorului și nu împrumutului sau tranzacției.	Se acceptă
subpunctul 6) ...alineatul al treilea (<i>lit.b</i>) din proiectul <i>actual</i>) se completează cu cuvintele „ , sau recomandările funcției respective nu au fost luate în considerație ”;...	BCR Chișinău S.A.	39	Propunem de a exclude alineatul trei. Daca avizul emis, luând în considerare riscul de credit al tranzacției, este negativ, dar exista argumente comerciale sau de altfel pentru aprobarea tranzacției, decidenții pot aproba tranzacția și cu un aviz negativ.	Comentariu Caracteristica respectivă nu este o interdicție de acordare a creditelor în astfel de cazuri, dar este un indiciu pentru Banca Națională a Moldovei în procesul de prezumție prevăzut de cadrul normativ prudential.
subpunctul 7) după primul alineat se completează cu două alineate noi cu următorul cuprins:	„FinComBank” S.A.		Criteriile enunțate în aceste alineate sunt aferente scopului și destinației creditului, dar nu aspectelor	Se acceptă

„banca acordă mijloace bănești unei persoane în scopul procurării bunului luat în posesie/proprietate ce aparține unei alte persoane afiliate și/sau persoanelor din grupul de clienți aflate în legătură cu persoană afiliată; banca acordă mijloace bănești persoanei cu scopul procurării bunului gajat/ipotecat în scopul asigurării creditelor unei persoane afiliate și/sau persoanelor din grupul de clienți aflate în legătură cu persoana afiliată;”;	BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	40	de preț (dobândă, comisioane). Propunem să fie plasate în punctul 2 subpunctul 1) din anexă – („1) Obiectul tranzacției și scopul utilizării mijloacelor bănești”);).	
subpct. 17) (subpct.19) din proiectul actual)				
Anexa nr.2	BC „MOBIASBANC Ă – Groupe Societe Generale” S.A	41	Considerăm nejustificat de extinsă lista cerințelor minime, acestea de fapt vor dubla prevederile altor reglementări interne pe domeniul guvernancei corporative, cerințelor prudențiale etc. De aceea, propunem trasarea doar a unor linii de referință.	Comentariu Propunerea nu poate fi luată în considerare, deoarece este expusă într-un mod foarte general, ceea ce creează impedimente la înțelegerea mesajului autorului.
În titlul anexe și pe parcursul textului Cerințe minime cu privire la politicile, procedurile și practicile de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate.	„FinComBank” S.A. BC „MOBIASBANC Ă – Groupe Societe Generale” S.A. BC „Moldindconbank ” S.A.	42	În denumire și pe parcursul textului, pentru a exclude tratarea diferită a contextului, de substituit cuvintele „politicile, procedurile și practicile” cu cuvintele „reglementări interne”; Consideram că cerințele de gestionare a riscurilor pentru tranzacțiile cu persoane afiliate pot fi reglementate printr-un singur act primar sau secundar și nu mai multe.	Se acceptă
pct.1 și 2 din anexa nr.2	BC „Moldindconbank ” S.A.		Unele din prevederile Anexei nr.2 nu se referă nemijlocit la tranzacțiile cu persoanele afiliate, dar sunt prevederi de ordin general aplicabile întregii	Se acceptă parțial Unele prevederi din pct.1 și 2 ale anexe nr.2 au fost excluse din proiect,

<p>1. Politicile și procedurile aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate:</p> <p>...2) Totodată, reglementările interne ale băncii cu privire la persoanele afiliate includ cel puțin următoarele aspecte ce țin de:</p> <p>...n) asigurarea efectuării de către funcțiile de control intern, ținând cont de responsabilitățile acestora, a verificărilor tranzacțiilor cu risc sporit;...</p> <p>q) conflictele de interese actuale și potențiale – pentru a asigura că acestea sunt dezvăluite și controlate, inclusiv prin prevederi explicite în acest sens stabilite la nivelul codului de etică al băncii;...</p> <p>3) Procedurile băncii stabilite în baza politicilor aprobate la nivelul consiliului urmează să asigure cel puțin următoarele:</p> <p>...b) existența canalelor de comunicare pentru angajații care au nevoie de consiliere cu privire la dezvăluirea informației și consiliere etică;...</p> <p>d) intervenirea unei funcții de control, după caz, pentru a constata dacă tranzacția este planificată sau efectuată în conformitate cu politicile băncii;</p> <p>e) raportarea, în termen util, către consiliu din partea funcției de control, conform atribuțiilor, despre orice tranzacții cu risc sporit sau care nu sunt în conformitate cu politicile băncii;...</p>		43	<p>activități a băncilor. Ținând cont de faptul că Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate stabilește cerințe față de activitatea băncilor cu persoanele sale afiliate, dar nu cu orice client/partener al băncilor, prevederile de ordin general care sunt exemplificate mai jos, creează confuzie în aplicarea prevederilor menționate în efectuarea tranzacțiilor de către bănci cu persoanele lor afiliate, cu atât mai mult că unele dintre aceste prevederi se regăsesc în alte acte normative.</p> <p>Astfel, consideram oportun ca aceste prevederi să fie incluse în Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncii și/sau a altui act normativ, sau necesită a fi reformulate pentru a fi aplicabile în limita activităților față de care se stabilesc cerințe prin Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate.</p>	<p>iar unele au fost reformulate pentru a fi aplicabile în limita activităților față de care se stabilesc cerințe prin Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate.</p>
<p>2. Practici de gestionare a riscurilor aferente tranzacțiilor băncii cu</p>				

<p>persoanele afiliate, responsabilitățile organului de conducere</p> <p>10) Totodată, organul de conducere al băncii în aplicarea politicilor interne asigură cel puțin:</p> <p>...e) existența mecanismelor de prevenire a acțiunilor frauduloase întreprinse de angajații băncii, precum și de abuz în serviciu din partea membrilor organului de conducere;</p> <p>i) stabilirea politicii băncii cu privire la restricțiile privind acceptarea cadourilor sau a altor bunuri de valoare din partea clienților și a altor persoane cu care banca intenționează să intre în relații de afacere;</p> <p>j) stabilirea cerințelor privind dezvăluirea de către membrii organelor de conducere și persoanele care dețin funcții-cheie, a oricăror conflicte de interese, actuale și potențiale cu banca;...</p> <p>l) îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor lor fiduciare și de conducere a băncii;...</p> <p>r) dezvăluirea situațiilor financiare ale băncii, inclusiv notele explicative la acestea, veridice și complete.</p>				
<p>Pe parcursul textului din anexă</p>	<p>BC „Moldindconbank” S.A.</p>	<p>44</p>	<p>Ținând cont de faptul că, potrivit Legii nr.202/2017 privind activitatea băncilor, în cadrul băncii activează Consiliul și organul executiv, ambele fiind definite ca organe de conducere, consideram oportun precizarea clară la ce organ de conducere se referă prevederea „organul de conducere”.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Prevederile anexei nr.2 determină responsabilitățile organului de conducere al băncii ca organ unic în stabilirea politicilor și practicilor în gestionarea relațiilor cu persoanele afiliate. În același timp, în politicile băncii se vor delimita responsabilitățile consiliului și, respectiv, ale organului</p>

			executiv, ținând cont de atribuțiile acestora stabilite în cadrul de administrare a fiecărei bănci.
		45	Cuvântul „angajat” urmează a fi substituit cu cuvântul „salariat” (noțiune preluată din Codul muncii al Republicii Moldova).
		46	Pe parcursul textului se face referință la „standardele de etica”. Totodată, se menționează că „neconformarea acestor cerințe și standarde de siguranță și prudență pot expune banca și persoanele afiliate acesteia unor consecințe grave, inclusiv la măsuri de supraveghere, sancțiuni și măsuri sancționatoare”. În acest context apare necesitatea concretizării sau stabilirii unor cerințe minime pe care trebuie să le cuprindă respectivele „standarde de etică” în unul din actele normative.
		47	Sintagma „condiții preferențiale” propunem a fi substituită cu sintagma „condiții mai avantajoase” la forma gramaticală corespunzătoare.
			Se acceptă
			Comentariu Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncii, conține prevederi aferente standardelor de conduită care pot fi utilizate ca repere în contextul Regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate. Astfel, conform Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncii, banca este obligată să dezvolte și să promoveze standarde de conduită pentru a asigura un comportament profesionist al personalului prin cunoașterea și respectarea codului de conduită la toate nivelele băncii, dispunerea de programe adecvate și instruirea personalului referitor la responsabilitățile ce îi revin, stabilirea așteptărilor față de personal privind integritatea și valorile etice, astfel încât acesta să-și înțeleagă rolul și responsabilitățile pe care le are.
			Se acceptă

		48	Sintagma „persoane afiliate” propunem a fi substituită cu sintagma „persoane afiliate băncii”.	Se acceptă
		49	Propunem substituirea sintagmei „sistem de control” cu „mecanisme de control”.	Se acceptă
		50	Ca cerință stipulată în anexă este dezvăluirea informațiilor de către unele categorii de persoane afiliate băncii prin declarații pe proprie răspundere sub sancțiunea legii. Considerăm oportun elaborarea unui model de declarație-tip.	Comentariu Din perspectiva simplificării, unui astfel de document, textul declarației se va expune în formă liberă.
pct.1, subpct.1) 1) Politicile băncii vor fi cuprinzătoare și elaborate ținând cont de natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri și activităților desfășurate de bancă aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate și vor asigura următoarele:	BC „Moldindconbank” S.A.	51	Propunem excluderea termenului „inerente”.	Comentariu Termenul „inerent” nu poate fi exclus, deoarece precizează că riscurile sunt ca rezultat al modelului de afaceri acceptat de către bancă și al activităților desfășurate.
pct.1, subpct. 2) 2) Totodată, reglementările interne ale băncii cu privire la persoanele afiliate includ cel puțin următoarele aspecte ce țin de: a) sisteme de dezvăluire și stocare a informațiilor privind acționarii deținerilor calificate și beneficiarii efectivi ai acestora, inclusiv dezvăluirea de către aceștia prin declarații pe propria răspundere sub sancțiunea legii;	BC „Moldindconbank” S.A.	52	Propunem de specificat care informații, ce se referă la Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, urmează a fi obținute și stocate de la acționarii cu dețineri calificate (similar ca în pct.2, subpct.10), lit.b) din anexa respectivă).	Comentariu Prevederea respective se referă la sistemele de dezvăluire și stocare a informației, respectiv nu este cazul detalierii tipului de informații ce urmează a fi stocate.
b) mecanisme de identificare a interesului băncii pentru efectuarea tranzacțiilor cu persoanele sale afiliate;	„FinComBank” S.A.	53	La lit. b), propunem de a substitui sintagma „mecanisme de identificare” cu sintagma „proceduri de identificare”.	Se acceptă
c) evaluarea periodică și identificarea intereselor materiale ale persoanelor	„FinComBank” S.A.	54	Propunem să fie exclus textul „clienților, debitorilor sau al furnizorilor băncii”, din motivul	

afiliate, inclusiv extinderea evaluării în contextul acționarilor cu dețineri calificate și beneficiarilor lor efectivi, clienților, debitorilor sau al furnizorilor băncii;			că evaluarea periodică și identificarea intereselor materiale ale clienților, debitorilor furnizorilor băncii este excesivă și necesită alocarea multor resurse.	Se acceptă
	BC „Moldindconbank” S.A.	55	<p>Propunem excluderea sau reformularea textului „inclusiv extinderea evaluării în contextul acționarilor cu dețineri calificate și beneficiarilor lor efectivi, clienților, debitorilor sau al furnizorilor băncii” deoarece:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. acționarii cu dețineri calificate și beneficiarilor lor efectivi sunt considerați persoane afiliate băncii și nu este cazul de extins evaluarea asupra acestora, având în vedere că în prima parte a prevederii se cere evaluarea periodică și identificarea intereselor materiale ale persoanelor afiliate; 2. cerința privind evaluarea periodică și identificarea intereselor materiale ale clienților, debitorilor și furnizorii băncii care nu sunt persoane afiliate băncii nu ține de Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate. 	Se acceptă
g) interzicerea utilizării informațiilor ce constituie secret bancar insider (informații confidențiale) în cadrul derulării tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate;	BC „MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A. BC „Moldindconbank” S.A.	56	Considerăm necesară revizuirea prevederii, deoarece, deși informațiile privilegiate (insider) mereu constituie „secret bancar”, nu toate informațiile care constituie „secret bancar” sunt considerate a fi privilegiate, în sensul definirii acestora prin Legea nr. 171 cu privire la plata de capital. Respectiv, domeniul de gestionare a informațiilor de insider depășește segmentul evidentei și monitorizării tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate.	Se acceptă

j) obligativitatea angajaților băncii de a raporta prompt organului executiv și/sau consiliului băncii despre orice comportament imprudent al angajaților și/sau cu încălcarea politicii/practicii aplicabile elaborate conform prezentei anexe;	BC „Moldindconbank” S.A.	57	Propunem revizuirea acestei cerințe sau excluderea conjuncției a 2-a „și/sau”, având în vedere că obligativitatea angajaților băncii de a raporta organelor de conducere a comportamentului imprudent al angajaților în alte aspecte decât cele aferente tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii sunt prevăzute în alt act normativ.	Comentariu Textul „și/sau” nu poate fi exclus din prevedere, deoarece va conduce la neclaritate în aplicarea acesteia.
n) asigurarea efectuării de către funcțiile de control intern, ținând cont de responsabilitățile acestora, a verificărilor tranzacțiilor cu risc sporit;	„FinComBank” S.A.	58	După cuvintele „cu risc sporit” de completat cu textul „cu persoanele afiliate”.	Comentariu Reiese din denumirea subpct.2) „2) Reglementările interne ale băncii cu privire la persoanele afiliate include cel puțin următoarele aspect ce țin de:....”.
pct.1, subpct. 3), lit.e) e) raportarea, în termen util, către consiliu din partea funcției de control, conform atribuțiilor, despre orice tranzacții cu risc sporit sau care nu sunt în conformitate cu politicile băncii;	„FinComBank” S.A.	59	După cuvintele „despre orice tranzacții cu risc sporit”, propunem de completat cu textul „cu persoanele afiliate”.	Comentariu Prevederea a fost expusă în redacție nouă, pentru a face claritate.
pct. 2, subpct.2) 2) Riscurile cele mai des asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate sunt riscul reputațional, riscul de credit, riscul de conformitate, operațional și de lichiditate:	BC „Moldindconbank” S.A.	60	Conform Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncii, aprobat prin HCE al BNM nr.146 /2017, riscul de conformitate este o subcategorie a riscului operațional, pe când în proiectul respectiv sunt privite ca două riscuri aparte.	Se acceptă
pct.2, subpct.4) 4) Banca asigură informarea persoanelor afiliate băncii prin plasarea pe pagina sa oficială a extrasului din politicile cu privire la persoanele afiliate și	BC „Moldindconbank” S.A.	61	Pornind de la prevederile propuse la prezentul alineat „Banca asigură informarea persoanelor afiliate băncii prin plasarea pe pagina sa oficială a extrasului din politicile cu privire la persoanele afiliate...” propunem excluderea frazei „precum și	Comentariu Prevederea dată nu poate fi exclusă din acest subpunct pe motiv că, în cazul încheierii de către bancă a unei tranzacții cu o persoană afiliată, banca

tranzacțiile cu acestea și/sau informația care conține prevederi strategice ale băncii cu privire la gestionarea riscului aferent tranzacțiilor cu persoanele afiliate, precum și aduce la cunoștința persoanelor afiliate băncii prevederile politicii în cazul încheierii tranzacțiilor;			aduce la cunoștința persoanelor afiliate băncii prevederile politicii în cazul încheierii tranzacțiilor”.	nu cunoaște dacă persoana respectivă este informată în acest sens.
pct.2, subpct.10) 10) Totodată, organul de conducere al băncii în aplicarea politicilor interne asigură cel puțin:				
c) dispunerea de mecanisme interne cu privire la dezvăluirea informațiilor de către acționarii deținerilor calificate, membrii organului de conducere și de către persoanele care dețin funcții-cheie (declarații pe propria răspundere);	BC „Moldindconbank ” S.A.	62	Propunem de specificat care informații urmează a fi dezvăluite de către acționarii deținerilor calificate, membrii organului de conducere și de către persoanele care dețin funcții-cheie și de elaborat un model de declarație pe propria răspundere.	Comentariu Prevederea respectivă se referă la mecanismele interne cu privire la dezvăluirea informației, respectiv nu este cazul detalierii tipului de informații. Totodată, din perspectiva simplificării unui astfel de document, textul declarației se va expune sub formă liberă.
e) existența mecanismelor de prevenire a acțiunilor frauduloase întreprinse de angajații băncii, precum și de abuz în serviciu din partea membrilor organului de conducere;	BC„MOLDOVA- AGROINDBAN K” S.A.	63	Propunem excluderea prevederii, întrucât aceasta ține de politicile și practicile antifraudă ale băncilor și nu de segmentul evidentei și monitorizării tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate. Din aceleași considerente, propunem excluderea și a literei i).	Se acceptă parțial Organul de conducere va asigura existența mecanismelor respective din perspectiva relațiilor cu persoanele afiliate băncii. Prevederile de la lit.i) au fost excluse.
i) stabilirea politicii băncii cu privire la restricțiile privind acceptarea cadourilor sau a altor bunuri de valoare din partea clienților și a altor persoane cu care banca intenționează să intre în relații de afaceri;				
f) evaluarea periodică a situațiilor financiare, inclusiv a profiturilor/veniturilor persoanelor afiliate băncii, care sunt debitori ai băncii;	BC „Moldindconbank ” S.A.	64	Propunem reformularea prevederii. Nu există temei legal de a obține informații privind profiturile/veniturile de la persoanele fizice afiliate băncii, care sunt debitori ai băncii.	Comentariu Prevederea respectivă a fost exclusă din considerente că banca evaluează persoanele fizice și juridice fiind în

				calitate de debitori, indiferent dacă sunt persoane afiliate băncii sau nu.
k) existența la nivelul băncii a unui sistem eficient de identificare, codificare (date depersonalizate) și monitorizare a tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii;	BC „Moldindconbank” S.A.	65	Propunem excluderea textului „,codificare (date depersonalizate)”.	Comentariu Propunerea nu este argumentată. Sistemul utilizat de bancă trebuie să contribuie la identificarea și monitorizarea eficientă a tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate.
p) informarea acționarilor deținerilor calificate, a membrilor organului de conducere și a angajaților băncii cu privire la riscurile asociate relațiilor cu persoanele afiliate și la politicile/procedurile aplicabile în relații cu persoanele afiliate băncii;	BC „Moldindconbank” S.A.	66	Propunem de specificat când și în ce mod urmează a fi informați acționarii cu dețineri calificate, membrii organului de conducere și angajații băncii cu privire la riscurile asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate și la politicile/procedurile aplicabile în relații cu persoanele afiliate băncii.	Comentariu Conform Legii privind societățile pe acțiuni, la adunarea generală a acționarilor se examinează și se aprobă hotărârile cu privire la încheierea tranzacțiilor cu conflict de interese. Respectiv, este important ca acționarii băncii să cunoască politica băncii aplicabilă în relațiile cu persoanele afiliate băncii. Fiecare bancă, ținând cont de structura acționariatului, va elabora metode de instruire diferite (ex: în cadrul unei adunări pot fi transmise împreună cu materialele pentru adunarea generală și politicile respective).
La pct. 2 din proiect 2. Prezenta hotărâre intră în vigoare în termen de 2 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	67	Din considerente de tehnică legislativă, sintagma „în termen de” se va evita la indicarea momentului intrării în vigoare a actului normativ. În acest sens, propunem a se utiliza cuvintele „la expirarea a”.	Se acceptă
	B.C.„ENERGBA NK”S.A.	68	Având în vedere complexitatea modificărilor și faptul că băncile urmează să-și conformeze activitatea lor, inclusiv să ajusteze/elaboreze politicile de gestionare a riscurilor asociate	Se acceptă parțial Prezenta hotărâre va intra în vigoare în termen de 2 luni, cu excepția

	BC „Moldindconbank ” S.A. BC „MOBIASBANC Ă – Groupe Societe Generale” S.A.		tranzacțiilor cu persoanele afiliate, cadrul de administrare a riscurilor și să ajusteze sistemul informațional, considerăm oportună prelungirea termenului de intrare în vigoare a hotărârii respective până la 6 luni de la data publicării.	subpunctelor care determină cerințe minime privind reglementările interne.
La pct. 3 din proiect 3. Băncile, la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, vor asigura conformarea activității lor, inclusiv a politicilor de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele a filiate, cu cerințele prezentei hotărâri.	Ministerul Justiției al Republicii Moldova	69	Pct. 3 se va exclude, or, respectarea prevederilor actelor normative este o obligație generală, și, odată intrat în vigoare, acesta este executoriu și opozabil subiecților de drept cărora le este destinat.	Se acceptă
La pct. 4 și 5 din proiect 4. Prin derogare de la punctul 3, nu se consideră încălcare, pe perioada de 12 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, nerespectarea de către bancă a limitelor maxime stabilite prin Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate, dacă încălcările respective rezultă din aplicarea prevederilor prezentei hotărâri. 5. Prevederile punctului 4 nu aduc atingere competențelor Băncii Naționale a Moldovei privind aplicarea măsurilor de supraveghere, a sancțiunilor și a măsurilor sancționatoare pentru încălcările comise de bancă.	Ministerul Justiției al Republicii Moldova BC „MOLDOVA-AGROINDBANK” S.A.	70	Prevederile pct.4 sunt contradictorii prevederilor din pct.5, deoarece pct.5 prevede posibilitatea aplicării măsurilor de supraveghere, a sancțiunilor și a măsurilor sancționatoare pentru încălcările comise de bancă.	Se acceptă
Propuneri la regulamentul în vigoare				

pe tot parcursul regulamentului	BC „Moldindconbank ” S.A.	71	Propunem substituirea cuvântului „funcționar” cu cuvântul „salariat” la forma gramaticală corespunzătoare (noțiune preluată din Codul muncii al Republicii Moldova).	Se acceptă
Pct.2, subpct.1)				
	BC „Moldindconbank ” S.A.	72	Noțiunea de „tranzacție cu persoanele afiliate” definită în regulament este generalizată și creează neclarități la determinarea tranzacțiilor/operațiunilor bancare (schimb valutar, transferuri rapide, alimentarea depozitelor, achitarea dobânzilor/comisioanelor etc.) efectuate cu persoanele afiliate care se consideră tranzacții cu persoanele afiliate băncii în sensul acestui regulament. Propunem revizuirea noțiunii de „tranzacție cu persoanele afiliate” și detalierea/ concretizarea/ specificarea în cadrul capitolului II, suplimentar la tranzacțiile specificate în secțiunea a 2-a și a 3-a, alte tranzacții care cad sub incidența acestui regulament.	Se acceptă
persoanele aflate în divorț, persoanele aflate în relații de tutelă și curatelă, afinii rudelor de până la gradul III , soții rudelor și afinilor;	BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	73	Propunem excluderea sintagmei „persoane aflate în divorț”, pentru că astfel de persoane, din punct de vedere legal, rămân a fi soți până la finalizarea procesului și eliberarea documentului confirmativ. Totodată, solicitarea unor astfel de informații de către bănci de la clienții săi, ar putea fi tratate drept abuzive prin prisma cadrului de reglementare aferent protecției datelor cu caracter personal. Tratatul impus de BNM identifică divorțul ca o „pseudo-fraudă” pe care ar putea o persoană afiliată să o facă. Evaluarea motivelor ce au stat la baza divorțului sunt în afara ariei de activitate și responsabilitate a băncilor comerciale. Astfel, divorțul urmează a fi tratat în primul rând ca desfacerea relației între 2 părți, respectiv aplicarea	Comentariu Cerințele respective sunt stabilite din perspectiva unei posibile influențe a persoanelor afiliate asupra activității băncii. Prin urmare, afirmația că „BNM identifică divorțul ca o „pseudo-fraudă” pe care ar putea o persoană afiliată să o facă” nu este corectă. Totodată, BNM nu impune evaluarea motivelor ce au stat la baza divorțului, dar tratarea ca persoane afiliate a soților, deși se află în divorț.

			criteriul afilierii/aflare în legătură către partea care nu este direct afiliată băncii ar impune aplicarea unor reguli specifice și, pe alocuri, lezarea drepturilor acesteia (de ex: nu va putea beneficia de credit în cazul depășirii limitelor stabilite de regulament).	
persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau în relații asemănătoare celorla dintre părinți și copii;	BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	74	Propunem excluderea alineatului, deoarece sistemul bancar nu dispune de acces la astfel de informații, iar alocarea resurselor spre identificarea a astfel de relații constituie un efort nejustificat economic. De asemenea, solicitarea acestor informații de la instituțiile statului poate fi tratată ca încălcare a metodei de utilizare a datelor cu caracter personal.	A se vedea comentariul de mai sus
persoanele aflate în alte relații care conduc la o dependență socială și/sau economică dintre două sau mai multe persoane;	BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	75	Propunem excluderea alineatului, întrucât identificarea a astfel de dependențe non-clasice nu poate fi asigurată fără efort nejustificat, iar dependențele clasice: părinte-copil, sunt deja identificate la punctul 2, subpunctul 1).	Se acceptă parțial A fost exclus textul „socială și/sau”.
Pct.2, subpct.2) În sensul prezentului Regulament, expunerea băncii față de o persoană afiliată acesteia va include și expunerea băncii față de o altă persoană care este afiliată altei bănci ce are expuneri față de prima persoană (persoană afiliată băncii);	BC„MOLDOVA-AGROINDBAN K” S.A.	76	Propunem excluderea propoziției, deoarece listele persoanelor afiliate băncilor și a tranzacțiilor pe care acestea le pot avea între ele nu este publică. Prin urmare, identificarea, monitorizarea și raportarea acestor relații nu este posibilă.	Comentariu Determinarea expunerii băncii față de o persoană afiliată este în corespundere cu principiile acceptate pe plan internațional.
Pct.25 și 26 25. La prezentarea de către bancă a probelor ce atestă neafilierea persoanelor identificate de Banca Națională conform punctului 22, în termen de cel puțin 10 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut la punctul 24, Comitetul executiv al Băncii Naționale poate lua decizia de anulare sau de modificare a	BC „Moldindconbank” S.A.	77	Considerăm oportună revizuirea redacției pct.25, astfel încât să fie reglementat termenul maximal în care Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei poate lua decizia de anulare sau de modificare a notificării.	Comentariu În pct.25 este reglementat un astfel de termen „...în termen de cel puțin 10 zile lucrătoare de la expirarea termenului prevăzut în punctul 24, Comitetul executiv al Băncii Naționale poate lua decizia de anulare sau de modificare a notificării...”.

<p>notificării, cu informarea concomitentă a băncii în acest sens sau, în caz contrar, ia decizia de calificare ca persoane afiliate și informează despre obligativitatea includerii în termen de 5 zile lucrătoare a persoanelor respective în Registrul persoanelor afiliate băncii și în Registrul tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii, cu actualizarea listelor întocmite conform punctelor 20¹ și 21 și a oricăror alte informații care sunt raportate la Banca Națională pentru ultima dată gestionară.</p>				
<p>26. În cazul în care banca nu a prezentat Băncii Naționale, în termenul indicat la punctul 24, probe ce atestă neafilierea persoanelor identificate conform punctului 22, decizia Comitetului executiv al Băncii Naționale rămâne în vigoare și banca în termen de 5 zile lucrătoare trebuie să includă persoanele afiliate respective în Registrul persoanelor afiliate băncii și în Registrul tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii, să actualizeze listele întocmite conform punctelor 20¹ și 21 și orice alte informații care sunt raportate la Banca Națională pentru ultima dată gestionară.</p>	<p>„FinComBank” S.A.</p>	<p>78</p>	<p>La punctele 25 și 26, cuvintele „pentru ultima dată gestionară” să fie înlocuite cu „pentru următoarea dată gestionară, dat fiind faptul ca rapoartele sunt prezentate lunar.</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>la anexă Caracteristicile utilizate de către Banca Națională a Moldovei pentru identificarea persoanelor care au relații sau efectuează tranzacții cu banca și/sau afiliatele acesteia.</p>	<p>„FinComBank” S.A.</p>	<p>79</p>	<p>Propunem ca toate criteriile enumerate în anexă să fie clasificate conform importanței acestora, prin atribuirea punctelor de la 1 până la 10 (ca exemplu poate servi Matricea evaluării riscurilor, descrisă în Regulamentul nr.96 din 05.05.2011), cu stabilirea punctajului minim necesar pentru a recunoaște o persoană drept afiliată băncii. Totodată, ar fi bine ca la fiecare criteriu să fie clar stipulat timpul la</p>	<p>Comentariu Asupra acestor criterii nu poate fi aplicată o matrice. Caracteristicile utilizate pentru identificarea persoanelor care au relații sau efectuează tranzacții cu banca și/sau afiliatele acesteia se aplică în baza raționamentului supraveghetorului.</p>

			care el se referă - până la încheierea tranzacției sau permanent. Clasificarea dată va oferi băncii posibilitatea de a recunoaște de sine stătător o persoană drept afiliată și va asigura aplicarea obiectivă a criteriilor de afiliere reflectate în anexă.	
	Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova	80	În lipsa unei metodologii de efectuare a expertizei economice a proiectelor de acte normative, actualmente, Ministerul Economiei și Infrastructurii este în imposibilitatea efectuării unei expertize conform cerințelor impuse de art.34, alin (3) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.	
	Consiliul Concurenței	81	Nu are propuneri și obiecții.	
	B.C. „COMERȚBAN K” S.A. BC „EuroCreditBank” SA B.C. „ProCredit Bank” S.A. B.C. „EXIMBANK” S.A.	82	Nu au prezentat aviz.	